

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2004:16 av Pia Lidwall m fl (kd) om inrättande av program och handlingsplan för anställda som utsatts för våld

Föredragande landstingsråd: Lars Dahlberg

Ärendet

Motionärerna föreslår att ett program och en handlingsplan för anställda som utsatts för våld inrättas.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att bifalla motionens 2:a att-sats

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ta fram riktlinjer för hur landstingets chefer kan stödja de våldsutsatta kvinnorna

att i övrigt anse motionen besvarad

Mäns våld mot kvinnor och barn är ett folkhälsoproblem som både rör den enskilde individen och samhället i stort. Som arbetsgivare är man enligt arbetsmiljölagstiftningen skyldig att motverka våld och hot i arbetsmiljön och detta är också en del av förvaltningarnas och bolagens systematiska arbetsmiljöarbete.

Huvuddelen av det våld kvinnor utsätts för sker emellertid inte på arbetsplatsen utan i hemmet. Detta är en faktor som även påverkar kvinnors sjukskrivningar och möjligheter till att utföra sina jobb. Stockholms läns landsting är en av de största arbetsplatserna i norden och majoriteten av de

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

anställda är kvinnor. Landstinget har därför ett särskilt ansvar för att motverka detta.

Riktlinjer ska tas fram för hur våldsutsatta kvinnor ska få stöd på arbetsplatsen, dessa riktlinjer kommer att komplettera landstingets personalpolicy.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 23 februari 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 15 mars 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till fp- och kd-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

Fp- och kd-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen

Ärendet och dess beredning

Pia Lidwall m fl (kd) har i en motion (bilaga), väckt den 9 mars 2004, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt landstingsstyrelsen att ta fram ett program till cheferna i landstinget som underlättar deras arbete med att stödja de personer som är utsatta för misshandel, *att* i det kommande arbetet tydliggöra ansvaret som landstinget har i egenskap av arbetsgivare, *att* det mot bakgrund av ovanstående arbetas in förslag och åtgärder i den nyss antagna personalpolicyn.

Yttranden har inhämtats från personalberedningen.

Personalberedningen har den 18 februari 2005 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstings fullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad, *att* uppdra åt landstingsstyrelsens förvaltning personalpolitiska avdelning att

ta fram riktlinjer för hur landstingets chefer kan stödja de våldutsatta kvinnorna.

Mäns våld mot kvinnor och barn är ett folkhälsoproblem som både rör den enskilde individen och samhället i stort. Som arbetsgivare är man enligt arbetsmiljölagstiftningen skyldig att motverka våld och hot i arbetsmiljön och detta är också en del av förvaltningarnas och bolagens systematiska arbetsmiljöarbete.

Huvuddelen av det våld kvinnor utsätts för sker emellertid inte på arbetsplatsen utan i hemmet. Detta är en faktor som även påverkar kvinnors sjukskrivningar och möjligheter till att utföra sina jobb. Stockholms läns landsting är en av de största arbetsplatserna i Norden och majoriteten av de anställda är kvinnor. Landstinget har därför ett särskilt ansvar för att motverka detta.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 23 juni 2004 bifogas (bilaga).

Bilagor

Motionen

I undersökningen "Slagen dam"- mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige av Eva Lundgren, finns alarmerande siffror. 46% av kvinnorna har utsatts för våld av någon man efter 15 årsdagen. Detta innebär att det bland landstingets drygt 40 000 anställda torde finnas ett betydande antal som är eller har varit utsatta för våld. Samtidigt pågår i Stockholms läns landsting ett viktigt opinionsarbete, både för att uppmärksamma frågan och för att kunna trösta, lindra och behandla kvinnor som misshandlats. En viktig del av detta är kvinnofridsprojektet "mäns våld mot kvinnor".

Mot bakgrund av den stora andelen anställda kvinnor är det viktigt att landstinget som arbetsgivare har ett program och ett förhållningssätt som är tydligt när det gäller bemötande av dess egen personal som utsatts för misshandel. Tex finns det inte något program för hur man hanterar säkerhetsfrågorna när det gäller personer som fått skyddad identitet.

Idag råder en osäkerhet var landstingets gräns ska gå när det gäller skydd och säkerhet av den egna personalen. I personalpolicyn som nyligen togs i fullmäktige finns ingenting om hur man hanterar dessa frågor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ta fram ett program till cheferna i landstinget som underlättar deras arbete med att stödja de personer som är utsatta för misshandel

att i det kommande arbetet tydliggöra ansvaret som landstinget har i sin egenskap av arbetsgivare

att det mot bakgrund av ovanstående arbetas in förslag och åtgärder i den nyss antagna personalpolicyn

Stockholm den 29 mars 2005

Pia Lidwall

Sonia Lunnergård

Aram El Khoury

Bertil Fredriksson

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Landstingsstyrelsens förvaltning kan konstatera att våld och hot i arbetsmiljön omfattas av förvaltningarnas och bolagens systematiska arbetsmiljöarbete. När det gäller våld eller hot utanför arbetslivet är det en fråga för rättsvårdande myndigheter. En landstingsövergripande arbetsgrupp har tillsatts med uppdraget att ta fram förslag till policy och riktlinjer för säkerhet i landstinget, inklusive frågor kring skyddad identitet.

Arbetsgivaransvaret att förebygga våldsrisker i arbetsmiljön innebär bland annat att särskilda säkerhetsrutiner ska finnas för arbete som kan medföra risk för våld eller hot om våld. Vid arbete där det finns risk för återkommande våld eller hot om våld ska arbetstagarna få särskilt stöd och handledning.

Av arbetsskadestatistiken för Stockholms läns landsting (SLL) framgår att de tre största skadegrupperna 2002 var belastningsskador, hot eller våld och organisatoriska faktorer (Personalbokslut 2003). Vidare kan noteras att Arbetsmiljöverkets undersökningar visar att dubbelt så många kvinnor som män uppger att de drabbas av hot och våld i arbetet. För kvinnor är andelen utsatta särskilt hög inom yrkesgrupperna skötare och vårdare, akutsjuksköterskor, socialsekreterare och kuratorer, behandlingsassistenter samt undersköterskor och sjukvårdsbiträden (Arbetsmiljöverket 2003).

Förvaltningen vill framhålla vikten av att landstingets chefer har kunskap om problemområdet och effektiva rutiner för riskinventering. Inom landstinget har Arbets- och Miljömedicin (Samhällsmedicin) tagit fram faktabladet ” Hot och våld inom vård och omsorg”. Skriften riktar sig till arbetstagare och arbetsledare och ger förslag till både förebyggande åtgärder och handläggning av hot- och våldshändelser (se www.sll.se/amm där även andra faktablad inom arbetsmiljö- och hälsoområdet finns att läsa).

Slutsatser

Förvaltningen instämmer i att de frågor som motionen aktualiserar är viktiga att uppmärksamma i förvaltningarnas/bolagens arbetsmiljöarbete. Det finns all anledning att utveckla metoder för att göra effektiva riskanalyser och att ta vara på de goda exempel på förebyggande arbete som pågår inom och utanför landstinget.

Sammantaget anser förvaltningen att den lagreglering som finns inom arbetsmiljöområdet i kombination med landstingets övergripande policy-program och riktlinjer ger tillräcklig vägledning när det gäller arbetsgivarens arbetsmiljöansvar. I övrigt hänvisas till att de skyddsaspekter som tas upp i motionen hanteras i särskild ordning av den arbetsgrupp som tillsatts med uppdraget att lämna förslag till policy och riktlinjer för säkerheten i SLL inför beslut i landstingsstyrelsen våren 2005.